

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brosa.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

Beseuit

¿Qui comanda a Ca'n Ribot, volem dir, a França?

Veim damunt es nostros estimadíssim i valentíssim confrare de París *La Vigie* de dia 25 de juny que un jueu austriac de Cracovia acaba de publicar una obra, a on diu tot això:

«La França d'avui en dia ja no és més que una noció geogràfica (!). Es mot *França* indica una regió d'Europa. Es ver que es senyors, ets amos d'aqueix país s'anomenen *francesos*; pero es senyors, ets amos som noltros, es *jueus*; noltros som que reinam dins França, noltros la governam. Es nadius de França son es nostros criats; ells no fan feina més que per enriquir-mos, lo qual prova que noltros som es francesos de bonde veres. Totses grans diaris de França son jueus o dependents de jueus. I si cap periodista mos surt perillós, lo que feim és comprar-lo; ¡i si no's vol vendre! l'arruïnám d'un vent o d'altre».

An això és venguda a parar la França, sa nació un temps *cristianíssima!* sa *primogénita de l'Esglesia!* ¡Quina vergonya! ¡quina ignominia! quina afronta!

¡Quin aubarcocot!

No mareix altre nom un escrigadoretxo que dissapte passat mos surt dalt s'*Obrerino Balear* amollant bajanades, mentides i dois contra es catòlics, contra sa gramàtica castellana, contra es sentit comú. Es una barbaridat lo que sab aqueix escrigadoretxo.

Figurau-vos que mos conta que Londres és es fort des *luteranisme*. — Pero ¿sab aqueix soia-pape què és es *luteranisme*? Demostrea sobre-hu tant com sa coa des moix. Londres será en tot ca's es fort de s'*anglicanisme*; per cada *luterà* que hi haja, e-hí haurá prop de mil *anglicans*. Bé se veu que aqueix elet de s'*Obrerino* no sab què son *anglicans* ni *luterans*. I, si no, que hu prou de d'espinzellar-mos-ho, i li farem tocar amb ses mans que no'n sab pelada de tot aquest endarivell.

Mos fa sobre aqueix tros d'escrigadoretxo que «no és luterà ni catòlic, ni professa cap creencia religiosa». Aquells que potien amb quatre potes i tiren a carro o les engreixen dins sa soll, tampoc no hu son «catòlics ni luterans» ni'n «tenen cap de creencia religiosa». An aqueixa altura està s'escrigadoretxo socialista. Sí, gran aubarcocot! és no «professar creencies religioses» és senzillament una monstruosidad, una barbaridat. Encara no'n han trobat cap mai de poble damunt la terra sense «creencies religioses»; sou tan esguerrats, tan xerecs, tan carronyes es qui no professau creencies religioses», que no hu pogut formar cap vila, ciutat ni llogaret mai! Es que sou es rotam, ses porgueres, es baixos es repussai de sa societat; no serviu per construir, sino just per disoldre i corrompre; no son *positius*, sino just *negatius*. ¡Que «no sou catòlic ni luterà»! Sí, homo! massa que se coneix que no sou res d'això! ¡Massa que se veu lo que sou, un *renegat de catòlic*. Se veu a la llejo que nesquéreu «catòlic»; i, com foreu gran, vos pegà es mal des *renegar*, cent voltes pitjor que es mal des porcs; per això vos veis a s'afronta que vos veis de *renegar*. ¿Ai de vos, si no vos convertiu d'hora, en haver-vos de presentar davant es Tri-

bunal de Deu! Serà feres! Agafa pell de gallina sols de pensar-hi.

I llavò mos enflocau aqueixa bataonada: «... no puedo dejar impune los actos cometidos por ciertos católicos»! ¡«dejar impune los actos...»! ¡Concordancia... viscaínal! més ben dit, socialista!—I ¿què en direm d'aqueixa altra frase que etzibau? «...la caseta que se expendian dichos libros». ¿Que eren «es llibres» que «expendien» «sa caseta» o «sa caseta» que «expendia» «es llibres»? Sia una cosa sia s'altra, és un altre atentat contras «propiedad» castellana. Estau molt en caràcter, com abon socialista, violant sa «propiedad» d'una llengo que llavò soiau amb ses vostres ximpleres i viollades.—I no sols això, sino que més avall enflocau aqueix altre cent-cames: «Igualmente hicieron en la ciudad condal en el último Congreso, o sea la convención que celebraron para conmemorar la visita que hacia el Dr. Clach fundador de dichas sociedades».

—Aquí hi ha tants de desbarats com paraules, perque veiam: ¿qui foren que *feren* això que deis? ¿Aquells «llibres» que mos conta que «se expendien» «sa caseta»? Es qui «feren» això que deis, foren es mateixos que deis que «celebraren» aquella «convenció» o «Congrés»? Com no distingiu entre es qui *hicieron* i es qui *celebraron*, resulta una nova barbaridat, una nova violació de sa «propiedad» castellana. Ja se veu ben bé que hu sou un *socialista* rematat, i que no pot estar es vostro còs sense violar, profanar, i ferir sa «propiedad», sia quina sia; sa questió per vos és fer maig contra sa «propiedad» fins i tot de sa llengo castellana. Bé se veu lo que dona de sí s'ensenyansa socialista i quina és s'il·lustració i sa cultura de ses escoles socialistes: una filera ben llargada de *ceros* a l'esquerra. ¿I no vos valdria més estudiar una mica de gramàtica abans de llansar-vos a escriure p'es públic? ¿Com no hu veis que feis gitera amb aqueix carteranys de dois que entaferrau?

¿I teniu pit de venir-mos a retreure si es *jaumistes* de Barcelona feren demostracions contra es *Congrés Protestant* que volien fer quatre *renegats* com vos a Barcelona s'altra diassa? Aquell *Congrés* era per insultar i posar com un pedàs brut l'Esglesia i sa Religió d'Espanya; no tenia punt de semblansa amb sa processó que conta LA AURORA que es catòlics feren a Londres, que no obriren boca contra es protestants ni contra cap creencia protestant. Si lo des *protestants* de Barcelona fos estat tan *respectuos* envers des Catolicisme, com e-hu era aquella processó catòlica de Londres envers des protestantisme, a cap catòlic li hauria ocorregut fer res contra tal *Congrés* de Barcelona. ¿Quant es catòlics son anats a perturbar ets actes des socialistes, d'ets anti-clericals? Mai per mai. Sou voltros, socialistes; sou voltros que anau a perturbar ets actes catòlics, sempre que poreu; sou voltros que anau a perturbar tot acte que no vos agrat, si sa forsa vos hi arriba. Què féreu voltros socialistes de Ciutat dia 1 de maig de 1901 an es col·legi des Freres del Socós i a varies sabateries de sa Calatrava? ¿Tendreu cara de dir que fóreu gens «respectuosos» amb aquells frares i amb aquells germans vostros sabaters que varen creure que amb el mateix dret que voltros feieu *vaga*, ells porien fer

feina? ¡I voltros los «respectareu» tant que posáreu tots es medis que sabéreu per afollar-los! ¡I los apedregáreu, i cometéreu contra d'ells una partida de delictes!

¿I vos tendreu cara ¡o gran terroler d'anti-clerical! per anar a donar an es catòlics lliçons de respecte a ses idees d'ets altres, quant cabalment vos distingiu es socialistes i ets anti-clericals per ses violencies, p'ets atentats que cometeu contra tots es qui no pensen com voltros? ¡Que parli sa *Setmana Tràgica* de Barcelona, aquell enfilai de delictes i d'atentats que cometéreu contra es bens, ses persones i ses vides de frares, monges, capellans i demés persones religioses, sense altre motiu ni raó que sa significació religiosa i esglesiaística d'aquelles persones! ¿Tal volta no va esser es vostro caporal, En Pauetxo Iglesias, que proclamà com arma de combat vostra *s'atentat personal*? ¡Això és es «respecte» que teniu voltros a ses idees d'ets altres, a ses creencies d'ets altres! ¿No vos deis tots voltros deixebles d'En Ferrer i Guardia, aquell fusellat p'es crims que cometé i va fer cometre promovent i dirigin! sa *Setmana Tràgica* contra es qui no pensaven com ell? ¿No ensenyau tal volta En Ferrer que havien de matar tota la Reial Familia i tots es Ministres i Autoridats i tots es propietaris i tots es militars i totes ses monges i tots es frares i tots es capellans? Sí, tot això ensenyava En Ferrer; i no sols ho ensenyava, sino que ho feia, sempre que poria; com voltros, que, per poc que poguéssu, també ho farieu! ¿Tal volta no teniu voltros socialistes a sa vostra bandera sa *guerra social* per fer fer ui a tot lo existent, perque sols aixi creis que no poreu implantar es socialisme?

¡No, escrigadoretxo de s'*Obrerino Balear*! no hi torneu a donar an es catòlics lliçons de respecte an es pensar d'ets altres, perque negú del mon està tan poc autorisat com voltros socialistes per donar lliçons d' això a negú! ¡No, no'n poreu donar, sino que vos pertoca rebre'n! ¡Sou es qui n'heu mester més del mon, ¡o grans titiuers assoleiats!

Més betzeis de mentides de s'*Obrerino*

Diu també aqueix paperot que s'Estad donà 63.000 pessetes per sa *Biblioteca Colombina*, i diu que negú sab a on és.—¿Ai negú sab a on és aqueixa Biblioteca? En tot cas son es socialistes que no hu saben; tota s'altra gent de cara i uis saben que tal Biblioteca és a Sevilla, i és una gloria nacional, a on acudeixen a estudiar sabis d'Espanya i de fora d'Espanya. La fundà es fii d'En Cristòfol Colom, es descubridor de ses Amèriques i la deixà a la Seu de Sevilla. Això demostra que era un clerical de set soles. ¡O s'il·lustració des socialistes! Ells sempre bravetgen que es socialisme és il·lustració, cultura, progrés; i amb tot i això no saben ets escrigadoretxos botetxos de s'*Obrerino* a on és sa *Biblioteca Colombina*.

Posa després es paperot socialista que s'Estad paga: per *Covadonga*, 70.000 pessetes; p'es *Clero Vascongat* 2.790.000 pess.; per *Capelles Reals*, 105.000 pess.; per *Administració i vi-sites*, 270.000 pess.; per *Clero Excedent*, 580.000 pess.; per *excessos de dotació*, 80.000 pess.; per *jubilats*, 118.000 pess.; p'el *Minyonet Jesús*, 300.000 pess.; p'ets *Assils Religiosos*,

1.270.000; per *Exclaustrats*, 400.000 pess. Total: 3.193.500 pessetes. Cap d'aquestes consignacions figura dins es Presuposts de s'Estad més que sa d'ets *Exclaustrats* (es frares que varen treure l'any 1835), de 2.000 pessetes! I s'*Obreretzo* la posa de 400.000 pessetes! ¿S'és vista desvergonya igual.

Finalment posa s'*Obreretzo* que es Ministeris de Guerra i Marina donen: per *Culte i Clero castrense*, 2.000.000 pessetes; per *Clero d'Hospitals, capelles i Hospicis*, 6.000.000 pessetes, i per Gast de culte de hospitals, capelles i hospicis, 1.800.000 pess. Total: 9.800.000 pessetes.—¡Nou milions vuit cents mil raves torts! Dins es Presupost des Ministeri de Marina, que publica sempre la *Gaceta de Madrid*, no figuren més que 7.784 pessetes per *Parroquias i capillas*. En quant an es *personal des clero de Guerra i Marina*, no figura dins es Presupost corresponent lo que li donen, perque va en globat amb ses consignacions de s'altre *personal* de dits Ministeris; pero mos hem procurada a bones fonts una llista de lo que té es *Clero de Guerra i Marina*, i resulta que no té més que 838.622 pessetes, això és, 675.251 es *Clero de Guerra*; i 167.371 es clero de marina. ¡I s'*Obreretzo* té sa desvergonya de dir que tal Clero reb 9.800.000 pessetes! ¡9.038.622 pessetes més de lo que consignen es Presupost de Guerra i Marina!

Ara bé, ¿quin nom mereix un periòdic que ment d'aqueixa manera tan descarada, tan desvergonyida, tan canalla, per fer odiosos es seus contraris, per fer odiosa sa Religió, l'Esglesia, es Clero? ¿Com no's mereix que totes ses persones decents li escupiguen a sa cara i amb una cossa an es posterme l'enviïn a fregir ous de lloca!

Això és s'*Obreretzo Balear*! indigne de viure entre persones! mereixedor sols d'un bon morral i d'un sedenc ben revengut!

Una pobileta i un Juanet

(Segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que es saig se veia de lo més endidalat perque no sabia per on havia de prendre amb so cavall ni quines paraules havia de dir an aquella al·lota que era estada tan fàcil en deixar-se'n dur d'un desconegut com era ell.

Es saig no se'n poria avenir de tot allò; i es cavall que comensava a desmaiar de sa via que feia tot d'una perque ell acabà per no donar-li gens d'esperó, i el deixava anar per allà on volia s'animal.

Pensa qui pensa es saig com se'n havia de desfer d'aquells trunfos, la senyoreta Marqueseta li arribà a dir:

—Bono, ¿i cap a on mos n'anam?

—¿Cap a on mos n'anam? diu es saig, sense sobre què havia de contestar, fins que arribà a dir:

—Cap allà on tu vulgues!

—Tu m'has demanat, diu la senyoreta Marqueseta, si te volia per marit, i jo t'he dit: Ben dit! ben dit! Ara bé, ¿que no mos n'anam a ca-teua per casar-mos?

—¿Per casar-mos? diu es saig, tot confús, perque ell ja fe'a anys que hu era.

—¡Bono, Biel! arribà a dir ell en sí mateix: ¡Ja l'hem fet! ¿A on he tengut es cap d'anar a fogir d'aquesta manera

amb aquesta senyoreta? ¡Veiam ara com me'n desfaig d'aquest marruell!... Lo millor que puc fer, és deixar-la aquí mateix an aquesta revel-lera amb sa seua trosselleta, i tornar-me'n amb so cavall a la ciutat, i veure si trob aquell que he deixat adormit damunt aquell portal; i li diré que jo passava per allà i he vista sa bístia que li fogia, i que li he pitjat darrerra per agafar-le-hi, i que fins tantes hores lluny no l'he poguda assolir. Ell encara me donarà les gracies, i negú sabrà res, i tot es mal serà mort. ¡Animetes santes! que encara en surta en bon nom d'aqueixa cap-buitada, que així mateix m'es sortida un poc massa grossa!

Dit i fet, es saig pega bot des cavall, i diu an aquella al·lota:

—Davalla també una mica.

La senyoreta Marqueseta davalla, es saig li dona sa trosselleta, i ja pega bot dalt es cavall de bell fresc, i venega una bona esperonada devers ses illades des cavall i una bona singlada devers es cap! i aquell animal com cent mil dimonis de d'allà, tant com en poria treure.

Es saig li dona cap a la ciutat, i al punt e-hi va esser. Li dona cap a ca's Marquès, llavò pren aquell carrer a on havia trobat s'animal devora aquell adormit damunt aquell portal; pero s'adormit ja no hi era, ni va porer sebre es polissardo de saig per on havia pres; i un bons mal-de-caps que en tenia p'es mal que de tot aquell endiumentat li poria venir.

¿Com l'havia de trobar es saig an En Juanet? si aqueix se despertá devers les dues de sa dematinada. Com se veu sensa es cavall i llavò sent caure les dues an es rellotge de la Ciutat, romangué com a de pedra. No sabia que li passava; se creia somiar, se paupava per veure si dormia o si estava despert. S'acosta a ca's Marquès, i a sa finestramajor de sa torre afina aquell enfilat de llansols nuats que arribaven fins abaix.

—Ja és fuita s'aucella! diu ell, i no és fuita amb mi, ¡Es fuita amb so cavall i Deu sab amb-e qui!... Pero ¿què dimoni pot esser estat tot això? ¡Aqui hi ha bufat el dimoni! No pot esser més que el dimoni tot això!

Com prou s'hagué exbravat d'exclamar-se i d'embuiar fil sensa aclarir res, resolué tornar-se'n a sa barca, i tocar a tots es ports de mar que toparien, cerca qui cerca per tot arreu fins que hauria trobada aquella gran pitxorina de pobleta, per que li complís sa paraula de casament que li havia donada.

Així hu va fer En Juanet: saupà àncoras i estengué veles, i ¡venga a tocar a ports i a ports! i demana qui demana d'una pobleta així i així; pero negú n'hi sabia donar trallat ni un fòtil mort.

¿Com havia de porer endardellar res de tal cabermoni? si va succeir lo que ara veureu, si Deu ho vol.

Quant es saig deixà en porret la senyoreta Marqueseta, a's mig d'aquell camp devers ses tres de sa dematinada la dona se pensava morir-se de por, d'angunia.

Se pegava tocs p'es cap, s'arrabassava es cabeis un gratat amb cada mà, plorava com una Magdalena, i deia:

—Pero ¿a on he tengut es cap de fogir d'aquesta manera de ca-mon pare? ¡Més me'n meresc! ¡Es Deu que me paga sa gran polissonada que he fetat! Pero bé, ¿quina l'he de fer ara? ¿Me'n tenc de tornar a ca-nostra? ¡Hauria de contar tot lo que hi ha hagut i mon pare me mataria! ¡Me faria sa pell sensa apellació! No pot ser! no pot ser tornar a ca-nostra! Sobre tot, ¡qui té es ball, balla! ¡Me som tirada dins s'encaillador, i no me queda altre remei que palanquetjar fins que'n sia sortida! Ara lo que m'convé, veure de quin cap feim estelles!

Pensa qui pensa cap a on havia de prendre, se fa de dia clar, surt es sol, i

al punt colombrava una polseguera que s'acostava s'acostava cap a ella, i d'aquella polsaguera brollava ben atxaravida sa veueta d'un fabiolet que feia: ti-tu-ti! tu-ti!—ti-tu-ti- tu-ti!

Que me'n direu? Eil va esser un porqueret amb una bona guarda de porcs que los se'n menava a pasturar, es més xelest del mon.

A sa pobleta llavò li vé una idea, de baratar-se es vestit amb aquell porqueret per porer anar més segura p'el mon, vestida d'homo, i aparentant un homo.

I ¿que fa ella? Se planta davant es porqueret, i ja li diu:

—¿No'n faries un favor, jo porqueret! entre la paga?

—Si puc, sí! diu es porqueret. ¿I quin ha d'esser aqueix favor?

—Que mos baratássem es vestit, diu sa pobleta: jo't donaria es meu i tu'm donaries es teu.

—¿Cap per cap? diu es porqueret. reparant que es d'aquella al·lota era tot de seda.

—Cap per cap! diu sa pobleta.

—Fefa està sa barrina! diu es porqueret.

Sobre tot, ell se baraten es vestit: es porqueret se treu es seu i se posa es de seda de sa pobleta, i sa pobleta es des porqueret, i ja va esser partida de d'allà, vestida com si fos un porqueret, embolicant-se un mocador p'es cap per amagar-se sa gran cabeiera que tenia que li pegava part-davall es genois.

—Sobre tot, diu ella: ell ara, es meu nom haurà de dir amb so vestit. M'anomenava Ferrandina; idò ara hauré d'esser Ferrandi.

Camina caminaràs, bras sonant i oreia fumant, arriba, des cap de set dies a una ciutat molt gran, i ja demana:

—¿Quina ciutat és aquesta?

—¿I això no sabs? li diuen. ¿I encara no has conegut que això es sa ciutat de tal Rei.

—Bé me va! diu En Ferrandi. Això és lo que jo cercava.

Se'n va tot d'una a un hostal, demana una cambra que se tanc amb clau, n'hi donen una, s'hi tanca, i allà s'acaba d'enllestir com si fos un homo, surt de sa cambra, roda clau i sa clau dins sa butxaca, i de d'allà a donar una volta per aquella ciutat per prendre bñixoles de lo que li convendria fer.

Com prou va haver trescat i hi va haver pensat, diu:

—Lo millor que puc fer és prendre s'ofici d'afeitar, que és una feina jeugera, i que m'assembla que l'he de tenir bona d'aprendre.

Fet i dit, demana quin es s'afaitador més bo de tota la Ciutat, i li diuen:

—Es del Rei, que guanya a tots.

En Ferrandi aclareix a on està aqueix mestre, le hi diuen s'hi presenta, le hi troba, i li diu:

—Mestre, jo era arribat a veure si haurieu mester un aprenent per fer sabonera.

—Sí que seràs caigut ben bé, diu es Mestre, per que ahir se'n anà es que tenia. Escolta, ¿i què has de gonyar?

—Me donareu lo que vos voldreu, diu En Ferrandi. A mi me basta que me mostreu de s'ofici. No mir doblers jo, Mestre!

—¡Bé parles en jove! diu es Mestre. I desde ara te dic que, si tu't portes bé i fas bonda, no't queixaràs de mí.

Aquell afeitador era molt bon homo, feia més de vint anys que era casat, i un infant que tenien se morí; i, des cap d'uns quants dies de tenir aquell aprenent tan fener i trempat per totes ses coses i que tractava amb tant d'amor es parroquians i tothom qui's presentava an aquella casa, en romangué tan agradat es Mestre, que li va dir:

—Mira, Ferrandi, me faries favor si volles estar de tot an aquesta casa. Hostals son hostale, i sempre estaràs millor aquí; i llavò que no hauràs de córrer cada dia de s'hostal aquí i d'aquí

a s'hostal. Sobre tot, tu ja hu veus; jo i sa dona som tots sols; i, si tu vens, tu estaràs millor i noltros també.

—Mestre, digué En Ferrandi, vos parlau massa bé, i m'oferiu més formatge que pa, som aquell qui diu. Si és sa vostra voluntat i sa de sa Mestressa, vendré amb molt de gust.

—¿Si hu vui jo? diu sa Mestressa. Més que no es Mestre. Me fas contenta si avui mateix ja te mudes de tot aquí.

—Idò m'hi mudaré avui mateix! diu En Ferrandi.

I ja s'espitxa a s'hostal, replega sa trosselleta, paga s'hostalatge des dies que hi havia estat, i ¡hala cap a ca's Mestre! Alla li donen una cambra per ell tot sol, i alla s'estava com si fos un fii de la casa.

I lo bo va esser que sortí tan trempat per afeitar, que al punt tot hom s'estimava més En Ferrandi que es mateix Mestre per que li guanyava de massa an aquest a tenir sa ma fina i geugera, i llavò que no feia gens de malt, per ravascosa que fos sa cara i per mal d'emprendre que fos es pel.

Tothom en parlava de que aquell diantre de Ferrandi era es primer afaitador de tot es reinat; i com arriba a ses oreies del Rei, el Rei diu an es Mestre:

—Homo, me diuen que es fadrí que tens, guanya a tothom a sebre manetjar es raó. Envie'l-me en haver de tornar tu, i m'afaitara ell, veiam si és tant com diuen.

—Ja le hi enviaré, diu es Mestre. M'engana que no li agrat. Ja és més mestre que jo. Mai n'havia vist cap que afaitàs tan polit com ell.

¿Que me'n direu? Ell es dia que es Mestre havia de tornar a raurar sa cara del Rei, es Mestre agafa en Ferrandi, i li diu:

—Mira, ves-te'n a afeitar el Rei, per que avui no me lleu anar-hi. Esper que me faràs quedar bé.

—No tengueu ansia, Mestre, diu En Ferrandi. Estigau descansat!

En Ferrandi s'entrega a Ca'l Rei, el fan entrar dins sa cambra reial; i el Rei, com el veu tan fi, tan garrit, tan galanxó, no se'n poria avenir que allò no fos més que un fadrí des seu afaitador.

En Ferrandi l'afaità tan polit, amb una mà tan fina i tan geugera, que el Rei en va romandre encantat; i envia a dir an es Mestre que li envii sempre En Ferrandi per que negú mai l'havia sabut afeitar que li fés tan poc de mal.

Es Mestre, per donar gust an el Rei, desde aquell dia sempre li envià En Ferrandi, i el Rei to' encantat d'aquell dianxa d'afaitadoret tan fi i de mà tan geugera; i al punt casi tots es senyors de la Cort volgueren que també los adessàs es pel de sa cara, per que era un gust deixar-li fer tal trasquelamena an aquell revel·ler de Ferrandi.

El Rei i es senyors el trobaven bo fer per afeitar, pero ses criades de ca'l Rei i ses Dames de la Cort i fins i tot sa fia del Rei, que era pobila i encara no n'havia doblegats devuit, el se miraven ben de prim compte, d'agradós, garrit gentil i galanxó que el trobaven, i no se'n porien avenir de que hu fos tant un fadrí de s'afaitador de la casa i a ses fadrines vos assegur que los venien ganes ferm de que ell les escometés; pero ell era el diantre per no mirar-se'n cap, fins a s'extrem de que elles amb elles devegades deien:

—¿I d'on el deuen haver tret aquest estornell que no prova mai d'alsarmos gens la vista?

I no hu volgueu sebre es mal de ventre que en tenien aquelles mandragolines.

I aquí haurem de posar punt fins dissapte qui vé, que, si Deu ho vol i Maria, veurem com acabà aquest bugat d'En Ferrandi i d'En Juanet, que encara seguia corre qui corre mon i cerca qui cerca aquella gran pitxorina de

la senyoreta Marqueseta que li era fuita no sabia amb-e qui ni per on.

(Acabatrà)

JORDI DES RECÓ

Es Pobil d'ets Ossos.

(Segueix)

II

¿Que tam mateix el voldrieu sentir an En Pere Antoni de So'n Gruixat, alies, es Pobil d'ets ossos?

Idò escoltau una mica que se'n va a la vila anit que és dissapte. Se'n mena s'ase, i vos assegure que fan bona pareia! per que, si no fos que un és batiat i que cualca, sabeu que n'hi hauria de poques de trenques.

Jo no pendria per no triar; pero es qui cualca té sa paraula:

—¡Oh gloriós Sant Pau Moliner!... ¡quina ventura sa teva, aset que me dus!... ¡jell dus En Pere Antoni de So'n Gruixat! I no son tot berbes no! ¡Cauries sec si, en lloc de dur l'amo, duguesses es doblers que l'amo té... Que jo no sé com no vaig en carretó amb molles i encoixinat...! Es que't tenc molt d'afecte, aset des meu cor...! I a mi, ben mirat, no me convé gota anar en carretó amb molles. Ell me veuria perdut! Si ara colcant damunt un ase, de tantes d'al·lotes que me volen, no sé quina tenc de prendre, veies què faria llavonses...!

¡Ca...ca! Geladet, no tengues ansia, encara me poràs dur molt de temps...! ¡I per bé que tresquin no'n trobaran cap de fadrí que ses al·lotes el vulguen tant com a jo...! Es que maldement n'hi haja que diguen que camin un poc corbo, que me'n vaig amb un bras mig arronsat, que tenc sa closca uns aires mal forjada... som agradós, i no hi ha que dir tornau! I de ses al·lotes triaré sa que més m'agradarà, sa qui serà més rica i més avenguda i més galanxona... Que ¡no m'venguen amb gent esguerrada! I los ho diré claret:—Al·lotes, no hi ha remei: no més me puc casar amb una! I ses altres se'n hauràn d'estrenyer es cap! I ¡no m'vengueu a dir cinc sous, quatre sous!

Així s'explica es pobil. ¿Com vos fa sa mostra?

III

Ja vos agradaria ferm sentir Na Mandragolina i Na Catalina d'Es Rafal Mel-rosat, aquella que en Pere Antoni se creu tenir-la per enamorada.

E-hi fósseu estats un diumenge de cap-vespre, que elles dues, que son amigues corals i saben fer es penjat i s'enagista, estaven damunt es portal de sa posada des Rafal Mel-rosat; i es de So'n Gruixat passava més content que un ca amb un ós, i tengueren aquestes.

—A-Deu, Pere Antoni! li digué Na Mandragolina. Tu ja no vols conèixer ses amigues.

—Oia, al·lotetes meues, ¿com vos va? diu ell, aturant-se davant elles.

—Bé de tot, homo! i més ara que te veim! diu sa des Rafal Mel-rosat.

—¡Ai! que m'heu ferit! diu ell.

—¿Que t'hem fet mal? diu Na Mandragolina.

—Si-fa, an es cor! diu ell.

—¿Que't t'urarà s'alè sa ferida? diu sa des Rafal Mel-rosat.

—Voltros anau de berbes! diu ell.

—I tu anavas cap alt, que sols no mos havies reparades! diu Na Mandragolina. ¿Assò me'n diràn?... ¡ja unes al·lotes com noltros no mirar-mos!

—¿Que no veus, diu sa des Rafal Mel-rosat, que du molts de bulls En Pere Antoni? I Deu sab amb-e que pensava!

—Amb s'al·lota devia pensar! diu Na Mandragolina. ¿Com idò mos havia de mirar a noltros?

—Al·lotetes meues, què teniu de paraules! diu ell.

—Encara tens tu més al·lotes que't volen! diuen elles.

—¿I qui vos ho ha dit? diu ell.

—¿Que no veus que aqueixa cara teva no ment? diu sa des Rafal Melrosat.

—¿I amb sa cara hu coneixeu, grans pitxorines? diu ell.

—Idò ¿que't pensaves? diu Na Mandragolina. Noltros, en mirar un fadrí, ja sabem si festetja o si no festetja, si'n festetja moltes o si'n festetja poques.

—¿El diantre sou voltros! diu ell. ¿I com e-hu coneixeu?

—Ell si t'ho dèiem, sabries tant com noltros! diuen elles. I llavonses que no més e-hu volem dir an es nostro enamorat.

—Catalina! diu ell. ¿Tu ja hu sabs...!

—Jo lo que sé, diu sa des Rafal Melrosat, que passaves per assí sense dir-mos res: senyal que'n tens d'altres que t'agraden més.

—Com som Mandragolina, que també n'estic ben picada! diu sa gran traïdora.

—Jesús Deu meu! ¿que sou de pun-toses! diu ell... ¿Perque passava sense dir-vos com va la vida?... Idò no hi ha res de lo que vos pensau, perque heu de sebre que jo me'n venia pensa qui pensa si havia donada paia a s'ase, i no'm recordava bé.

—¿I amb s'ase pensaves justament? diu Na Mandragolina.

—Fieta, diu ell: cadascú se'n va amb ses seues, i jo amb ses meves me'n vaig.

—Pere Antoni, diu sa des Rafal Melrosat: assò per un missatge està bé, cuidar-se de donar paia; però per un pobil com tu...

—Mirau, diu ell: és un ase En Gelat des més presents.

—Com l'amo! diu Na Mandragolina.

—Maldament vos ne rigueu, diu ell, me'n haurien de dar moltes d'unse que jo l'esberràs.

—¿I un cavall no estaria millor per un hereu com tu? diu sa des Rafal Melrosat.

—No, que el tomariu! diu Na Mandragolina.

—¿Que vos pensau, diu ell, que no sàpiga qualcar? Jo'm doñaria amb cor de fer-ne córrer un an es còs.

—Es que tens tots es caires foguers! i si anaves un poc per vila, no't pories casar! diu Na Mandragolina.

—¿Perque? diu ell.

—Perque ses al·lotes mourien un rebumborí, en sebre que't fesses noví, i romprien en pegar, diu aquella.

—No me'n admiraria gota! diu ell. Fiau-vos-ne de dones!

—Es que ses coses bones agraden, i foris! diu sa des Rafal Melrosat.

—Encara que te'n rigues Catalina, maldamen m'estiga lleig es dir-ho, som tot un fadrí, i ses unces que acompanyen.

—Ja s'avé! diu Na Catalina.

—Però no s'encuantra! diu Na Mandragolina.

—¿Què és lo que no s'encuantra? diu ell.

—Un fadrí com tu ni un ase com es teu! diu aquella.

—¿Tu també!... ¿amb s' ase! diu sa des Rafal Melrosat.

—Es que és una pessa es meu ase, Catalina! diu ell.

—Deixem anar tal conversa, diu aquesta. Qui mos sentis, diria si som mercaders... Parlem d'altres cosetes.

—¿D'altres cosetes...? diu ell.

—Una notícia, Pere Antoni! diu Na Mandragolina.

—Veiam digués, Mandragolina! diu ell.

—Idò't sé una altra al·lota que't vol! diu aquella.

—E-hu veus? diu sa des Rafal Melrosat. No hi ha fadrí més venturós que tu.

—¿Ah! si, Catalina! diu ell. Així hu conten. ¿I que està rica aquesta al·lota?

—¿Coneis Na Blaia...? diu Na Mandragolina.

—¿Aqueixa que venia a entrecavar a So'n Gruixat? diu ell.

—Sa mateixa! diu Na Mandragolina.

—¿Oooh! diu sa des Rafal Melrosat. ¿I què ha perdut es seny aquesta al·lota? ¿I que no sab qui és En Pere Antoni de So'n Gruixat?... Bè, tu deus anar de riure...

—No...no; va de bo, diu Na Mandragolina. I diu ella que sa seva planeta es casar-se amb tu.

—¿Que la se deu haver feta lletgir a qualque gitana a sa planeta? diu ell.

—Fia-te'n! diu aquella.

—Ell jo enganaré na Blaia i ses gitanes, si acàs! diu ell.

—¿Sabeu que faré jo?... Me casaré amb una altra! Ell e-hu veurem qui la treurà proveïda!

—Així hu has 'de fer! diu Na Mandragolina!

—Catalina, diu ell: ¿que vols que hu arretglem?

—¿Caaa!... diu aquesta. No hi ha que pensar-hi! ¿Tu sabs que'n tens de moltes que't volen!... I son més bons partits que jo...!

—Lo que's diu per al·lotes no hi estaré! diu ell.

—Convida-mos per ses novianses, idò! diu Na Mandragolina.

—Ja hu veurem! diu ell.

—Vol dir passetja't! diu sa des Rafal Melrosat.

—¿Es cobrombos! diu ell: que és tart, i no puc fer pus sa torniola per aquí! Amb Deu siau!

—Espera una mica, Pere Antoni! diu elles.

—¿Què voleu? diu ell.

—Escolta... diuen elles: ja pots vendre En Gelat ara.

—¿Ara?... ni mai! diu ell.

—¿Idò que te'n duràs sa *jovensana* i damunt un ase? diu Na Mandragolina.

—Fiet, diu sa des Rafal Melrosat, no te'n escapes d'un carretó amb molles!

—¿Fei-vos trons! diu ell, que sou més profidioses que el diantre... Amb Deu siau! que som partit! ¿Salut i pessetes!

—¿I que prompte digues casat! diuen elles.

—Amèn! diu ell.

I En Pere Antoni que se'n va amb unes passes més llargues! i Na Catalina des Rafal Melrosat i Na Mandragolina que el se miren, i no's poren aguar de riaies que tenen.

IV

Son passats vuit dies, i per aquesta raó torna esser diumenge.

¿O quina xerradissa que me tenen armada Na Mandragolina i aquelles tres, Na Catalina des Rafal Melrosat Na Francina Aina de sa Vall d'Argent i N'Antonina de Bell-puig, que En Pere Antoni se creu que van bruiades per ell, i que porá triar sa que vulga.

I no'm vengueu a dir: ¿Justament totes quatre se son aplegades? perque ses al·lotes de possessió, com no se poren veure entre-setmana, s'han de veure es diumenges per rallar d'enamorats i de festejaments. I sabeu que'n solen dur de conversa enrera!

Valestassí a elles que'm guardaràn, de mentir.

—¿Que no sabeu assò, fietes meves? diu Na Mandragolina.

—Veiam, conte-hu! diuen Na Francina Aina i N'Antonina.

—Bè, diu aquella, que hu deveu sebre tant com jo... Es *Pobil d'ets ossos*.

—Se vol casar! diu Na Francina Aina. Venguè diumenge...

—També vengué a ca-nostra, diu Na Catalina.

—I a mi que me topà a sa plassa! diu N'Antonina. S'embàlit, segons

1 A Manacor es qui moven de casar-se, son *novits* des que treuen es *til'let* (expedient matrimonial) fins que's casen; i *jovensans* des que's casen fins que tenen es primer infant.

veig, e-hu va batre tot... I heu de creure que s'acosta i m'enfloc aques-ta: —Si vols que mos casem, com més prest, millor.

¿I a mi'm digué lo mateix! diu Na Catalina.

—¿Es cobrombos! diu Na Francina Aina. ¿I a mi també! Se veu que duia sa casera ben aferrada.

—¿El Bon Jesús mos assistesca! s'exclamen totes tres. Pero ¿i com no veu que mos ne reim d'ell?

—¿Què ha de veure, santes d'ones!.. diu Na Mandragolina. Sobre tot, conta tu, Catalina, lo que mos digué a noltros dues.

—Si és un tros de carn batiada! diu sa des Rafal Melrosat.

—¿I qui l'ha de voler? diu Na Francina Aina.

—Na Blaia! diu Na Mandragolina.

—¿Sa de devora ca-teva? diu sa de sa Vall d'Argent.

—¿Idò! diu aquella.

—¿O Deu meu! diu N'Antonina. ¿Ja farien bona pareia!

—Pero ca! diu Na Francina Aina. ¿Si és segur que no la vol! Ell que se creu venir de ses *nou cases*, i ¿vos feis comptes que's vulga admetre amb una femetera com Na Blaia?

—Idò bé, per que hu sapigau, diu Na Mandragolina, tota aquesta frissor de casar-se és per no haver de caure am Na Blaia.

—¿No veis que jo i Na Mandragolina, diu sa des Rafal Melrosat, li contàrem s'altre diumenge que aquella per-tetè deia que sa seva planeta era casar-se amb ell! I sospità si Na Blaia la s'hauria feta lletgir a qualque gitana; i per fer-la quedar malament, és que mos brindà a noltros per casar.

—No mos ne digues altra! diu N'Antonina. Per xeubo el tenia an aqueix alicorn; pero...

—¿Mai m'hauria cregut que hu fos tant! diu Na Francina Aina.

—¿I segons veig se figura que totes el volem! diu N'Antonina.

—I si hu escandaletja per tot, diu Na Mandragolina, que totes ses fadrines el volen, i que porá triar sa que vulga.

—¿I qui ha de voler aquells quatre bastons vestits? diu Na Catalina.

—¿Si no estigués tocat de sa caixa de Sant Pere! diu Na Francina Aina.

—¿Si sabès per que se senya amb sa man dreta! diu N'Antonina.

—¿Si no fos es *Pobil d'ets ossos*! heu de dir! s'exclama Na Mandragolina.

—¿Encara van tan ala baixa a ca-seva? diu Na Francina Aina.

—Més que mai! diu Na Mandragolina. Jo en sé la prima perque som molt amiga de Na Xim-xoram, que hi està per criada, i m'ho conta tot; i vos assegure que m'hi fas uns panxons deriure amb lo que ella me conta, sempre que'm veu, de lo que se passa dins aquella casa. Avui dematí, com sortiem de missa m'ha aglapida, i me'n ha contada, una que que no son tot berbes.

—D'En Pere Antoni? diuen aquelles tres.

—D'En Pere Antoni i son pare. ¿diu Na Mandragolina.

—Ja pots esser partida a contar-lamos, diuen aquelles tres. ¿I no hi deixis cap til·la! ¿Tot ben arreu, sense fer cap llobada!

—Vaja idò, diu Na Mandragolina. Ja poren esser partides a escoltar. Es cas va esser que diumenge avespre, quant En Pere Antoni arriba a So'n Gruixat amb so no que voltros tres li havieu donat tan tot dret, plega mans a son pare i a sa mare, i los enverga p'ets morros: —Jo he resolt de casarme, i aviat. I ells respongueren: —¿I ara?

1 Se considerava un temps a Mallorca que, per esser vertaderament *nobles*, havien de sortir d'una de les nou families principals que creien que havien principiada tota la *Noblesa* primitiva; per lo mateix, els qui no sortien de qualque soca d'aquelles, ja no eren *nobles* de ver.

—Suara! torná dir ell; me vui casar! —

¿Si no'n dus més de fresques! diuen ells — Vos dic, diu ell, que'm casaré. —

Amb sa moxa't pots casar! diu son pare — Amb una al·lota diu ell — ¿Amb'e quina? diu sa mare — ¿Ja hu veurem en esser-hi! diu ell. — ¿Vaja! ¡vaja! a jeure!

diu son pare — Mirau, diu ell: si no voleu que'm cas, me'n aniré a s'hort i puntaré ses carabasses ab so dit, i es-vortaràn. — ¿De betzolat! ¿quant e-hu ets betzolat! diu sa mare. — ¿I escovaré ses galines! diu ell. — Hala a jeure! diu son pare. — ¿I llavó! diu ell, me tairé ses ceies en divendres i m'hi tairé es cabeis i tornaré gris! — ¿A jeure! diu son pare. — ¿Idoi me vui casar! deia ell. —

Espera, te casaré ara mateix, — digué son pare. I amb un mànec d'aixada, ¡mansuila va, mansuila vé! devers ses costelles des Pobilot, que grinyolava granat ferm, i deia: — ¡Ai! ai dic! Som mort! som mort! — Mort? deia son pare, i en cara gemegue tant? — I ¡llenya an es pobilot! fins que tengué sort d'afinar es portal, i mig arrenyonadot, així com pogué, e-hu doná a ses cames, i ¡an es sostre falta gent!

Abans d'acabar Na Mandragolina, totes esclafiren amb unes riaies més fortes! I ja hu crec que durá una estoneta que no s'hi entenien, i deien:

—¿Malviatge es pobilot!

—M'hauria agradat veure'l com li arribaven.

—¿Ai es fadrins en sebre-hu!

—¿Li donen un arrambatge que no se'n aixeca!

—Amb mal sò el faràn ballar!

—Sensa ballera!

—Mes se'n mereix!

—No anàs tan casador!

—I no cregués en gitanas!

—I volgués Na Blaia!

I assí pos punt a sa conversa d'aquestes cotorres, que son lo mateix de cadellts de molí; i, si haguèssm de posar tot lo que diuen, no acabariem mai.

Sobre tot, ell ¡ja s'és feta hora de posar forqueta an aquest xelim i xelam des *Pobil d'ets ossos*. Fins dissapte qui vé, si Deu ho vol i som vius.

(Seguirá). PAU FORA-EMBUIS

Recapte

Rebumboris republicans devers Italia

N'hi ha haguts una partida durant aqueix mes passat, això és, de dia 7 a dia 11. Començà la cosa a Ancona, i ja hi hagué un parei de morts des revolucionaris i molts de ferits des revolucionaris i de sa forsa pública. Allò donà pretest an es revolucionaris per declarar-se en vaga casi per tot Italia. A Roma dia 8 i dia 9 ses tropes hagueren de sortir an es carrer per capturar es vaguistes tot alsurats, i los varen haver de batre i fins fer foc, perque es vaguistes en feien a sa tropa, i de certs terrats i finestres li tiraven cadires, taules, pedres. A la fi sa gent d'orde s'imposá, formant-se una manifestació anti-revolucionaria de més de vint mil persones, que apacivà la cosa. — A Milàn també hi va haver renou ferm dia 9, dia 10 i dia 11 entre es vaguistes i sa tropa, que també hagué de fer servir ses armes contra aquells criminals per ses violencies que cometien per tot arreu. — Tant a Milàn com a Roma hi hagué una bona partida de ferits: vaguistes i tropa. — A Florençia fonc gros es fester dia 9 i dia 10: se feren barricades p'es carrers, i hi hagué d'haver descàrregues de sa tropa contra es vaguistes, i en caigueren dos de morts de vaguistes i una bona partida de ferits; de sa tropa també n'hi hagué una corantena de nafrats. — A Nàpols dia 9 també hi hagué barricades i un mort i coranta dos ferits, i vertaderes batalles entre es vaguistes i ses tropes. — A Turín s'alguer durá tres dies, i hi hagué

barricades a molts de carrers i topades ferestes entre ses tropes i es vaguistes, i moltes de descàrregues. E-hi hagué tres morts i una bona partida de ferits. —A Bari també fou blau es fester: e-hi va haver diferents morts i ferits a balquena. —També anà a grumaióss'arròs a Venècia, a Genova, a Bolonia i a ciutats de la Liguria i Toscana; e-hi hagué molts ferits, pero no morts. — Però a on va esser ferest ferm, fou a la Romagna i a l'Emilia: A Ravenna es populatge se'n entrà dins s'esglesia de Sta. Maria del Suffragio, i hu passà tot an el dimoni. Lo mateix feu an el *Palau de la Prefettura* (Govern Civil) i dins sa casa des *Circol Monàrquic*; i diuen que també feren casa santa de tot lo que trobaren dins una altra esglesia. —A Cesena hi esclatà també sa revolució, i hi hagué dos morts i molts de ferits. —A Forlì es revolucionaris calen foc a una esglesia, i es *bombers* no hi volgueren anar a apagar-lo perque se tractava, digueren, d'un *foc polític* (!!!). [De manera que es foc, si és... polític, l'han de deixar cremar, i que fassa ui tot]. —Devers Cervi es revolucionaris varen prendre un general i un bon escabotell d'oficials. —A Imola es revolucionaris calaren foc a s'estació des ferro-carril, tomaren es pals des telegraf i alsaren es rails de sa via; es trens romangueren sensa porer tranzitar. —A Parma també va esser blau: se feren barricades, i hi hagué una partida de combats sanguinosos entre ses tropes i es revolucionaris; ses tropes hagueren de recular. —A Piacenza hi hagué topades fortes entre revolucionaris i tropa, i una bona partida de ferits. —A una partida de ciutats de la Romagna sembla que's revolucionaris foren amos de ses melles quatre o cinc dies, i hi proclamaren sa república, i molts d'allà ja se creien que sa república dominava tota Italia. —A la fi es Govern se va sebre posar dalt es retalons, i restablí s'orde per tot arreu, aprofitant s'ocasió per donar llenya per llarc an es revolucio-naris, no tota sa que's mereixen.

¿No és ver que és... una delícia això de sa república? E-hi ha que tenir en compte que casi tots aqueis vaguistes i revolucionaris d'Italia eren socialistes, a's mateix temps que republicans. Així son inemics de sa guerra socialistexos i republicanexos, d'Italia i de fora d'Italia; per tot son lo mateix: es farsants més grossos que es sol mai haja escaufats, i que, en porer moure rebumbori i ferir i matar es qui tracten de capturar-los, ¡vaja si en fan de guerra! ¡vaja si feren! vaja si roben! vaja si calen foc! vaja si assassinen! ¡tot quant poren! Quina cateifa de taianassos, capxeriganyes, llops i tigres! ¡Que los compr qui no los coneix!

Es socialistes alemanys enrocats

Veim damunt un periòdic alemany que dia 14 de juny es socialistes de Berlín feren un aplec per discutir sa seua situació, que troben que és ben xerexa perque, amb tot i tenir dins es *Reichstag* (Corts d'Imperi) cent i deu *Diputats*, allà on cap altre partit n'hi té tants, molen sempre a un sou, no avensen casi cap passa de ses que estaven ben segurs d'avensar, com se veren amb aquells cent i deu *Diputats*, que an es parèixer e-hu 'vien de regus-sar tot. Dins aquell aplec, amb ses discussions que hi tengueren ses dife-rents fraccions o tendències que reinen entre es socialistes alemanys, se posà de man fest que no s'acaben d'entendre, i que uns volen prendre per un vent i ets altres per un altre. De lo que's queixaren molts dels aplegats a Berlín, fonc de sa mala direcció que es seus caporals donen an es Partit; diuen que resulta un maneig massa burguès, que no té res de democràtic, i que no fan més aqueis caporals que perdre es temps ells i fer-lo perdre an es Partit. Confessaren alguns d'ets oradors que perden gent de cada dia, d'algún

temps ensà perque molts se desenganen i buiden des Partit, i es seus periòdics, es *Vorwärts* sobre tot, mancaben de suscripció una cosa alarmant. Amb tot això lo que demostren es socialistes, que son sa gent més impolítica del mon, que no serveixen per sa política, que no tenen tranc per treure casi gens des profit per sa seua causa que porien treure, amb sa gran forsa política que tendrien si ells se sabien manetjar dins sa política. Es fets demostren que ni serveixen per governar ni per esser governats els grans banastres de socialistes. ¡I això succeeix an es socialistes alemanys, que encara son es qui demostren tenir més seny de tots es socialistes del mon!

Sa queixa més grossa que esclatà dins aqueix aplec des socialistes de Berlín, fonc de que passa temps i temps, i es Partit se queda sensa conseguir sa reforma electoral que demanen fa tants d'anys es socialistes i que l'han posada tants de pics com a primer mot de sa seua bandera. Aquesta reforma és que retgesca es sufragi universal pur dins tot s'Imperi alemany, això és, que cada homo tenga un vot, i que aqueix valga lo mateix dins ses ciutats grans que dins ses petites; perque allà reina un sistema especial de contar es vots, segons sia sa grandaria de ses ciutats. —Idò bé, es socialistes alemanys, amb tot es poder i sa forsa que tenen, no han poguda conseguir aqueixa *reforma electoral*; i d'això és que van tan morrotosos contra es seus caporals i contra tota sa nació, fins a s'extrem de que an aqueix aplec de Berlín una partida d'oradors, representants des socialistes de diferents regions, demanaren sa *vaga general* com a remei per conseguir sa ditxosa *Reforma Electoral*. Es socialistes que tenen gens de seny, comprenen que això és un remei extrem, que s'hi han de mirar molt a posar-lo, perque Deu sab a on anirien a parar per tal carrerany. Es mateixos socialistes una mica reflexius veuen que sa *vaga general* és es comensament de sa *revolució*, i no n'estàn gens segurs des resultats que una revolució los poria dur, perque bellament poria resultar tot lo contrari de lo que ells voldrien. —De manera que es socialisme alemany troba terrossos ferm; està vertaderament *enrocats*. ¡Amèn que hi romanga per a sempre! o fins que noltros diguem *bastà* que no hu diríem mai.

¿Monarquia a França?

Un periòdic alemany fa consideracions molt fundades sobre lo que pot arribar a succèir-se a França si es governants republicans segueixen porquetjant com fins aquí. A França la gent reflexiva, veient perduda la cosa per tots es caires de sa República, giren ets uis devers sa Monarquia, i també hi veuen poques esperances ferm. Dues solucions monàrquiques se destrien: una segona *Monarquia orleanista* o un *tercer Imperi napoleònic*: es Duc d'Orleans o el Príncep Victor Napoleón, nebot d'En Napoleón III. ¿Tenen gaire probabilitats un o altre? En tenen poques ferm. Es Duc d'Orleans fa tan poca bonda, segons diuen, que sa Duquesa ha demanat es divorci, fundada en sa vida escandalosa des seu marit. ¿Es ver lo que al'lega contra ell sa seua senyora? Anau-ho aclarir! Lo cert és que resulta un cop mortal p'el Sr. Duc davant sa gent d'orde de França, que son es qui li havien de fer costat per arribar a Rei de França. I no és sols això lo que dificulta sa solució Orleans! e-hi ha moltes d'altres coses grosses que la fan ben poc probable. ¿I el Príncep Victor Napoleon? Aqueix se considera que és més viable que es Duc d'Orleans. No és dup-tós que com a persona val més; pero ¡es tan menga sa seua talla política devora sa d'En Napoleón I, fins devora En Napoleón III! Per restaurar un

Imperi com es des dos Napoleons (es I i es III) a una nació com França, se necessiten qualidats que no creim tenga el príncep Victor! ¡Deu fassa que mos enganem! Noltros e-hu voldríem que les tengués; voldríem que o ell o es Duc d'Orleans o En Pere Peixet fos capaç d'enviar ets actuals governants francesos a fregir ous de lloca amb una cossa a ferir an es posterme. Pero lo terrible és que ses esperances de que això arrib a succèir, de cada dia son més petites, i un no hi veu casi gens de clarura en-lloc dins s'entrellu de sa política francesa. Si Deu no la salva a la França de ses arpes d'En Barrufet, e-hu creim ben poc que l'arribin a salvar es francesos. E-hi ha cosa d'allò que contestà el gran Lluís Veuillot a un periodista catòlic espanyol que li deia que a Espanya esperàvem que sa salvació mos vendria de França. —No hu cregueu! digué En Veuillot. *Des francesos jo som des més condrets en política, i tenc s'espinada rompuda.*

¿Que heu sentit siular?

Assassinat de s'Arxiduc d'Austria Hereu de la Corona

Se trobava aquest Arxiduc, Francisc Ferrán, de 51 any d'edat, amb sa seua senyora, a Sarajevo, Capital de Bosnia, diumenge passat; i tot anant a una recepció a la *Casa de la Ciutat*, un tipograf o *caixista* d'estampa, un tal Cabrinovic, de Trebinje, anarquista, li tira una bomba, que no arriba a ferir-lo, però en ferí una partida des qui eren devora el Príncep Hereu. Agafen En Cabrinovic, i costa ferm a la Policia treure'l de ses ungles des públic, que'l volien fer benes. Arriba l'Arxiduc a *Casa-la-Ciutat*; e-hi ha sa recepció, i, acabada aquesta, surt ell amb sa senyora, pugén s'automòvil i segueixen sa seua via per dins la Ciutat; però asetsuaixi s'hi arramba un estudiant des Liceu d'allà, un tal Princip, de 19 anys d'edat, i despara a s'Arxiduc i a s'Arxiducsa una pistola *browning*, i les fer tan bé, que dins pocs moments son morts tots dos. —Agafan aquell dimoni d'assassi, sa gent s'hi tira damunt, i costa també ferm a la Policia treure'l de ses ungles des públic que, fort i no't mogues, el volien esbenar. Aquest Príncep ha dit que ha mort s'Arxiduc per vengar-se perque Austria s'apoderà de Bosnia, sa seua Patria; i En Cabrinovic ha dit que tirà sa bomba perque és anarquista i com a tal vol sa mort de tots es qui comandan o esperen a comandar. —Aquest Arxiduc era una gran persona: homo de molt de suc de cervell i de gran d'emprenta per governar; a Austria era estimadíssim, sobre tot des catòlics perque ell e-hu era molt catòlic, molt religiós. Aquest any passat, parlant-mos un austriac, amic nostre, d'aquest Arxiduc Francisc Ferrán, mos deia que hu era massa catòlic, que hi duia sa curolla massa forta en coses de Relligió; es qui mos ho deia, no la hi duia tan desgraciadament.

De menera que aqueixa mort de s'Arxiduc Hereu de la Corona d'Austria e-hu és una desgracia grossa ferm en tots conceptes, que ha feta una gran impressió dins tota Europa.

Aquest assassinat es una nova gloria d'ets anarquistes i demés revolucionaris, és una nova prova de lo inemics que son de sa *pena ae mort* a sa manrevés. Ells, ets anarquistes i demés revolucionaris, se proclamen per tot inemics de sa *pena de mort*, pero ells l'apliquen a tots es seus contraris, sempre que poren, per poc que los convenga. Es que ells lo que no volen és que s'Autoritat les aplic a ells tal pena quant la se mereixen p'es crims que cometen; pero ells la volen aplicar a tots es qui los fan gens de nosa.

Aqueix assassinat de s'Arxiduc Francisc Ferrán ¿motivarà una acció d'ets Estats Europeus contra s'anarquisme i revolucionarisme? Això és lo que per-

tocaria; pero no hu sé que farán et Estats Europeus! Van tan llunys d'osques, que estam ben exposats que no fassen res.

Si Emperadors, Reis i suprens Governants troben que va bé que ets anarquistes los assassinin, ¡que se-guesquen fent es beneit, i que no's queixi llavó de ses conseqüències.

Ses eleccions municipals a Italia

Foren dia 14 de juny; i, segons lletgim dalt un periòdic alemany, re-vestiren un caràcter accentuadament polític. Ses Dretes (casi tots catòlics) han guanyat i bolcades ses esquerres a Roma, a Turín, a Génova. A Milàn que era es fort des socialistes, es de la Dreta se son fets ben envant a tombar-los. Es socialistes e-hi tengueren 33.000 vots i es de la Dreta 30.500. Lo notable és estat que casi per tot es candidats masons han feta aigo, son anats a fons, les ha tocat es perdre. Això se deu a lo molt que s'és estesa s'organització política i social des catòlics italians, que fa concebre ses més falagueres esperances p'es dia de demà. Si es catòlics segueixen organitzant-se i mantenint-se en peu de guerra electoral, de cada dia serán més grosses ses seues victories damunt es revolucionaris, fins que los arribarán a safalcar de tot. Amèn que sia prest!

A Italia tenen una importancia fora mida ses eleccions municipals perque pertanyen an ets Ajuntaments ses Escoles d'Instrucció Primària i moltes d'institucions piadoses i benèfiques; per lo mateix, ses Retgidories son uns reductes preciosos per batallar ses batalles de Deu i de la Patria contra tota classe de revolucionaris; i ademés ses eleccions municipals preparen ses de Diputats a Corts, i es catòlics s'hi poren acossar i anostar per estendre sempre més i més es seu radi d'acció, que és lo que interessa.

Secció local

S'altra setmana se calà foc a una casa de devora sa *Piazza*; només se cremaren un parel de caixes perque aviat e-hu pogueren apagar, gracies a Deu.

Sa Festa del Cor de Jesús que es *Guardies d'Honor* feren diumenge a l'esglesia de St. Vicens Ferrer va esser solemníssima; acabà amb ses *Cinc Visites*, que sempre resulten una cosa devota de tot. Sa capella del Cor de Jesús, que ses *senyores des Banc* (Sucursal des Crèdit) endiumenjaren, feia un bo que no és de dir. Molia fonc sa gent que s'hi acostà per veure-hu d'aprop.

Es *Peres* així mateix anaren en raure es dia des seu Sant, pero no arribaren ni d'un bon tros an es *Juans*. St. Juan se'n du sempre la pauma en materia de festes. No és que no s'estirassen fert així mateix es *Peres*, pero encara romangueren darrera. Per ventura l'any qui vé será a s'en-revés.

Es dia de St. Pere passà d'aquesta vida En Juan Binimelis, es primer congregant de la *Milicia Angèlica* que se'n han duit an es cementeri; tengué un gran acompanyament, tots ets altres congregants e-hi eren. —Que el Bon Jesús haja acullida sa seua ànima en la Santa Gloria! Al cel lo vegem! Amèn! Es nostro condol a sa seua familia.

Demà hi ha festa solemne de St. Teòfil, es *Sant-Nou*, a l'esglesia de St. Vicens Ferrer. —Hala, manacorins! no hi fassue falta!

Dimegnes un carro carregat de llenya va encloure una nina: una roda li passà per dalt un peu, i le hi han hagut de tair, segons diuen.

Dimegnes també arribaren ets *Atots Exploradors* de Ciutat. Sortiren a rebre-los en nom de s'Ajuntament l'amo'n Monserrat Truyols i l'amo'n Pere Galmés, es Congregants de la *Milicia Angèlica*, es Pares Dominics i altres persones distingides. Davant es Convent des Dominics feren varies maniobres i es vespre dins s'Escola des Frares tiraren discursos ben a ferir, i els-e feren uns bons esplets de mans-belletes.